

BOHUMILA GRÖGEROVÁ

Kézirat

Részletek

*2006. március**Felülvizsgálat a Katonai Kórház
szemészeti osztályán**Dg.: gyakorlatilag kétoldali vakság*

körbevesz a köd
 napról napra hétről hétre egyre sűrűbb
 mindhiába
 igyekszem kifelé belőle
 minden oldalról körbenő a köd
 egy könyvet akarok most és olvasni
 papírt ceruzát és írni
 de a könyv ködben
 a papír és a ceruza ködben
 csak bámulok magam elé
 csapdába kerültem
 amerre nézek
 szürkészöld gyöngyöcskék mindenütt
 megvirrad – alkonyodik – megvirrad
 körbevesz a köd
 bámulok magam elé
 kövé dermedek
 fulladozom a szürkészöld gyöngyöcskék közt
 amikor bennem valami rám parancsolt
 kelj fel és járj!
 egyik ablaktól a másikig
 ki az erkélyre
 vissza a konyhába
 a fürdőszobába
 nyisd ki az ablakot
 csukd be az ajtót
 járj! mozdulj!

*

mint kötél táncos voltam valaha
 úgy egyensúlyoztam
 kilengés lépésváltás
 a lezuhanás veszélye fenyegetett egyre
 ma a szőnyeg felgyűrődött széle a küszöb a csúszós parkett
 ne habozz mégse – járj!
 járj egyik helyiségtől a másikig és vissza
 járj bottal a kezében

ne feledd: a régi nomád népek sem állhattak meg
az állandó lakóhely a halálukat jelentette volna

*

állítsd meg uram
ezt a folyamatot

*

kiskoromban
az volt a kedvenc játékunk apámmal
hogy ujjunkat a szemhájunkra szorítva
elmeséltük egymásnak mit látunk
várakat és hegyóriásokat
lávát okádó tűzhányókat
napot és üstökösöket
hatalmas folyamokat
ma fénylő pöttyök kavargását látom
fények szökőkútjait
tűzijátékok egymásutánját

ám ahogy múlnak a napok
egy mozdulatlan sötét tömb váltja fel őket
lekerekített sarkakkal

melybe a fejemet mintázó
gömbformát vájok
[...]

*

állítsd meg uram
ezt a folyamatot

*

éget a tavaszi nap
elvakít
egy padon ülök a parkban
mellettem egy asszony ücsörög
bottal és sötét szemüveggel
ismerős és ismeretlen is egyszerre
fölöttünk felhők úsznak el
dél lesz lassan
ideje hazamennem
az asszony nagy nehezen feláll
a sarkában maradva követem őt
befordul az utcába ahol lakom
kinyitja házunk kapuját
belép – belépek
a postaládában levelek
otthon a legbiztosabb
[...]

*

az erkélyen állok
 mélyen alattam a ködben prága
 átkarolom a saját vállam
 köd mindenütt
 itt álltunk veled is a korlátnak dőlve
 egymáshoz ért a vállunk
 mélyen alattunk villódzó fényeivel
 a sötétbe borult prága
 zúg-búg
 valahol a távolban sziréna szól
 balra lent tompán világít egy villa tetőtéri ablaka
 néhány színes fényreklám villog a fák közt
 kelet felé toronyházak hiányos fogazata
 tőle délre az autópálya fényeinek spirálja
 te már nem állsz itt velem
 nem ér egymáshoz a vállunk
 senki nem suttog már a fülemben
 nem énekel nekem és nem játszik nekem senki
 senki nem szédít és nem varázsol már el
 s félre se vezet senki
 az ebédet sem dicséri meg senki s nem szed több mártást
 nem varrom fel a gombját s nadrágja élet sem vasalom ki senkinek
 senki nem nyújtja már felém a két kezét
 senkinek nem nyújtom már a két kezem
 egyedül állok az erkélyen
 saját vállamat karolom át
 letről prága felől mind közelebb száll hozzám a köd

*

ajándékul az élettől ráadásként kaptam egy napot
 melyet a naptárban sehol nem találtam
 megrendítő bénító érzés volt
 – mit kezdjek vele?
 azt hittem alszom
 de az ágyam érintetlen
 állt az idő
 váta hogy valamivel kitöltsem
 akár ha a danaidák ajándéka lett volna
 [...]

*

gondosan kiválasztani egy könyvet
 belemerülni az olvasásába
 beleveszni a történetbe
 belefulladás a versbe
 elmélyedni egy elmélkedésben

megcsodálni az író stílusát
 egészen reggelig olvasni
 egészen estig olvasni
 mindez a múlté s nincs már
 nincs és nem is lesz többé

*

állítsd meg uram
 ezt a folyamatot
 [...]

*

még egyszer és utoljára
 előveszem a magnóm
 tapogatom a kapcsológombjait
 új kazettát teszek bele
 valamit megnyomok – semmi –
 a technika a hibás vagy a kezem?
 vaktában újból végigtapogatom
 a szalag forogni kezd
 elfog az idegesség
 szólalj meg!
 ne hagyd abba
 ismétled magad
 hallgass!
 nem akarok beszélni csak ha forog a szalag
 a technika nem fog parancsolni nekem
 a technika kifog rajtam
 nem én akartam így
 csupán vészkijárat ez egy ismeretlen vidékre
 ahol az én hangom az úr
 az én öreg kopott fakó bizonytalan hangom
 mely megakadályoz hogy megleljem a vészkijáratot

*

mire nyugovóra térek visszajössz
 s eltűnsz az álmaimból
 [...]

*

állítsd meg uram
 ezt a folyamatot

*

kis karosszékben üldögélek az erkélyen
 a nap a látóhatár széle felé közeledik

az égen hófehér báránycák nyája legelészget
 a szemközti ház erkélyén egy asszony
 üldögél kis karosszékében
 engem néz
 ugyanolyan türkiz pulóverben mint én
 ugyanolyan türkiz pulóverben én is mint ő
 sötét szemüveg rajta s a kezében bot
 sötét szemüveg rajtam is s a kezemben bot
 ki kit néz vajon?
 ki kit lát vajon?
 az égen hófehér báránycák nyája legelészget
 a nap a látóhatár mögé hanyatlott
 [...]

*

asztalhoz ülök
 lámpát gyújtok
 felteszem a szemüvegem
 szemem előtt ezerwattos villanyégő
 óriási vakító cseppje villan
 felizzik és kihuny
 felizzik és kihuny
 becsukom a szemem
 eloltom a lámpát
 leteszem a szemüvegem
 ceruzát veszek a kezembe és írok
 emlékezetből írok nagy nyomtatott betűkkel
 a kezem diktálja a szavakat
 egyik a másik után tolakszik
 mintha rabságukból menekülnének
 a lapokat gyorsan megtölti az írás gyönyöre
 az időt sem érzékelem
 míg egyszerre görcsbe merevednek az ujjaim
 leteszem a ceruzát és kiegyenesítem a hátam
 sötét van
 megyek aludni
 nem alszom

*

második napja tétovázok
 olvassak? ne olvassak?
 lámpát gyújtok
 az óriási vakító csepp örülten pörög
 eloltom a lámpát
 felteszem a szemüvegem
 veszem a nagyobbik nagyítót
 betűk megkülönböztethetetlen összevisszasága
 veszem a legkisebb s a legerősebb nagyítót

bolyongok a lapokon szerteszórt szavak között
 majd egyszerre – elég!
 gyűröm és tépem a telefirkált papírlapot
 a papírkosárba dobom ezt a szemetet
 szófosás volt csak az egész

*

hagyd meg uram
 a látásom
 [...]

*

újból a könyvszekrény előtt ülök
 melyik könyvet válasszam?
 tétovázom
 majd kihúzom az egyiket a sorból
 végigsimítom a gerincét
 vajon ki írta és mikor?
 mi a címe?
 egyetlen kérdésemre sem ad választ már
 bezárult előttem
 néma könyvekkel tele könyvszekrényem előtt ülök
 [...]

*

rákényszerítettem magam a mindennapi tornára
 előttem a falon a fényképed
 félig kérdőn félig szorongva nézel rám
 forgatom a fejem tekergetem a nyakam
 meggörbítem a hátam lejjebb és lejjebb
 lábujjhegyre állok feljebb és feljebb
 gúnyos tekintettel nézel végig rajtam
 de nem hagyom békén a testem
 nem adom fel

*

legalább a lelkem sikerülne száguldásra bírnom!
 találomra felütöm a francia szótáram
 sartre olvasására emlékeztet
 valaha elbűvölt az egzisztencializmus
 ítam is valamit a pestis városáról
 már nem olvasom el többé
 hadd aludja örök álmát
 csodálatos élményem volt a nouveau roman
 s az a cseh visszhangja is
 elteszem a szótárt

emlékezetemben a rendhagyó igéket keresem
 vouloir souffrir
 egyik hiba a másik után
 [...]

*

oltalmazd uram
 az őrangyalomat

*

színes és kimerítő volt a mai napom
 este fáradtan kuporodom össze a takaró alatt
 s hitelen ráébredek
 boldog vagyok
 boldog vagyok
 behunyom a szemem és elképzelem a kezed
 ahogy a hajamat simogatja
 nem sejtem még hogy utoljára
 [...]

*

uram állítsd meg
 ezt a folyamatot
 adj erőt

*

hosszú hetek teltek el
 a test lassan tétovázva
 megbékél önmagával
 nem hiszek még neki teljesen

*

nyugovóra térek s te nem jössz vissza
 eltűntél az álmaimból
 a férjem voltál fivérem fiam
 s én az asszonyod nővéred anyád
 a legrosszabb napjaimon
 elküldted hozzám a barátaimat
 te magad félreálltál eltávolodtál eltűntél
 gyöngéden és hátaltelen búcsúszom most tőled
 árbocodon a zászló eltűnt a láthatár mögött

*

elmentek a lányaim
 elbúcsúztak a barátaim

újra egyedül vagyok az erkélyen
magasan fölöttem az esthajnalcsillag világít
a nap mindegyre valamivel korábban nyugszik le
kellemes fáradtság kerít hatalmába
s örülök miközben kezdem élvezni
a megnyugtató magány ritka pillanatait
majd odaülök az asztalhoz
papírt teszek magam elé
kezembe veszek egy vastag hegyű ceruzát
és bal kezemben egy nagyítóval
nagy nyomtatott betűkkel írni kezdek
talán ma még
talán holnap is

(2007–2008)

TÓTH LÁSZLÓ fordítása